

Пројектни биро
града Београда

Бр: 229/2025
30.09.2025.године

П Р А В И Л Н И К
О ПРАВИМА, ОБАВЕЗАМА И ОДГОВОРНОСТИМА
У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Септембар, 2025. године.

На основу чланова 3., 6., 14. Закона о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС”, бр. 35/2023.) (у даљем тексту: Закон) в.д. директора у ЈП „Пројектни биро града Београда”, Ул. Драгослава Јовановића бр. 2, Београд (Стари град), доноси:

П Р А В И Л Н И К О ПРАВИМА, ОБАВЕЗАМА И ОДГОВОРНОСТИМА У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником се, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду (у даљем тексту: Закон), утврђују права, обавезе и одговорности запослених у ЈП „Пројектни биро града Београда”, Београд (у даљем тексту: Послодавац), као и свих оних лица која се, по било ком другом основу, ако је о њиховом присуству обавештен одговорни руководилац код Послодавца, затекну у радном простору Послодавца.

Члан 2.

Безбедност и здравље на раду подразумева обезбеђивање таквих услова на раду којима се, у највећој могућој мери, смањују повреде на раду, професионалне болести и болести у вези са радом у циљу остваривања физичког, психичког и социјалног благостања запослених.

Код Послодавца се безбедни и здрави услови рада обезбеђују поштовањем начела и применом свих општих и посебних превентивних мера приликом организовања, спровођења и контролисања целокупног радног процеса.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се применом савремених техничких, ергономских, здравствених, образовних, социјалних, организационих и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених, и/или њиховог свођења на најмању могућу меру, у поступку:

- 1) пројектовања, изградње, коришћења и одржавања објеката намењених за радне и помоћне просторије, као и објеката намењених за рад на отвореном простору у циљу безбедног одвијања радног процеса;
- 2) пројектовања, изградње, коришћења и одржавања радног процеса са свом припадајућом опремом за рад, у циљу безбедног рада запослених и усклађивања хемијских, физичких и биолошких штетности, микроклиме и осветљености на радним местима и у радним и помоћним просторијама са прописаним мерама и нормативима за делатност која се обавља на тим радним местима и у тим радним просторијама;
- 3) пројектовања, израде, коришћења и одржавања опреме за рад, конструкција и објеката за колективну безбедност и здравље на раду, помоћних конструкција и објеката и других средстава која се користе у радном процесу или која су на било

који начин повезана са радним процесом, тако да се у току њихове употребе спречава повређивање или оштећење здравља запослених;

4) производње, паковања, превоза, складиштења, употребе и уништавања хемијских материја, на начин и по прописима и правилима којима се отклањају могућности повређивања или оштећења здравља запослених;

5) пројектовања, производње и коришћења личне заштитне опреме, чијом се употребом смањују ризици који нису могли да буду отклоњени применом одговарајућих превентивних мера;

6) образовања, васпитања, обуке и стручног оспособљавања у области безбедности и здравља на раду.

Спровођење превентивних мера не сме да проузрокује финансијске трошкове за запосленог и представника запослених.

Члан 3.

Када због увођења нове технологије нису прописане мере безбедности и здравља на раду, послодавац, до доношења одговарајућих прописа, примењује опште признате мере којима се обезбеђује безбедност и здравље запослених.

Опште признатом мером, у смислу става 1. овог члана, сматра се мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити штетност по здравље запосленог, у мери у којој је то разумно изводљиво.

Члан 4.

Када због увођења нове технологије нису прописане мере безбедности и здравља на раду, послодавац, до доношења одговарајућих прописа, примењује опште признате мере којима се обезбеђује безбедност и здравље запослених.

Опште признатом мером, у смислу става 1. овог члана, сматра се мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити штетност по здравље запосленог, у мери у којој је то разумно изводљиво.

Члан 5.

Периодична испитивања услова радне околине обављају се на радном месту у радној околини у складу са Планом и програмом мониторинга услова радне околине најкасније у року од три године од дана претходног испитивања, а за радна места са повећаним ризиком најкасније у року од две године од дана претходног испитивања.

У циљу отклањања непосредне опасности по живот и здравље запослених обављају се превентивни и периодични прегледи отпора уземљења електро инсталације и громобранске инсталације објеката за рад Послодавца, по поступку и у роковима утврђеним техничким прописима и стандардима, а најкасније у року утврђеном у Акту о процени ризика на радном месту и у радној околини.

На основу Акта о процени ризика на радном месту и у радној околини и оцене службе медицине рада врше се прописани лекарски прегледи запослених код Послодавца, као што се одређују и евентуални посебни здравствени услови које запослени код Послодавца морају испуњавати за обављање одређених послова на радном месту и у радној околини.

Подаци о личности прикупљени у вези са лекарским прегледима запосленог поверљиве су природе и под надзором су здравствене установе која обавља делатност медицине рада која врши те прегледе, под надзором здравственог радника или другог лица које има обавезу чувања професионалне тајне прописане законом или професионалним правилима.

Подаци о личности могу се достављати другим лицима, само уз изричити пристанак запосленог, у складу са законом који уређује заштиту података о личности.

Извештај о лекарском прегледу запосленог доставља се послодавцу на начин којим се не нарушава принцип поверљивости података о личности.

II ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ

ПОСЛОДАВАЦ

Члан 6.

Послодавац обезбеђује услове за организовање и спровођење безбедности и здравља на раду, сагласно техничко - технолошким потребама и обиму процеса рада, броју радних смена, броју запослених, разноврсности делатности и нивоу ризика на радном месту и радној околини.

Спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду послодавац организује преко саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду, других запослених код Послодавца, као и ангажовањем службе медицине рада.

Организовање рада и радног процеса

Члан 7.

Послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених, укључујући пружање информација и обуке запослених, као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

Послодавац је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог и у току рада, избором радних и производних метода којима се обезбеђује заштита живота и здравља на раду.

Члан 8.

Послодавац је дужан да:

- 1) актом у писаној форми именује саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду;
- 2) запосленом одреди обављање послова на радном месту и у радној средини на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;

- 3) обавештава запослене и представнике запослених о опасностима и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и оштећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад;
- 4) обучава запослене за безбедан и здрав рад;
- 5) обезбеди запосленима коришћење личне заштитне опреме у складу са актом о процени ризика;
- 6) обезбеди одржавање средстава за рад и личне заштитне опреме у исправном стању и искључи из употребе средства за рад и личну заштитну опрему на којој настану промене због којих постоје ризици за безбедност и здравље запослених;
- 7) ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности;
- 8) обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са овим законом;
- 9) обезбеди пружање прве помоћи, као и да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи;
- 10) заустави сваку врсту рада који представља озбиљну, неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Процена ризика

Члан 9.

Послодавац је дужан да донесе акт о процени ризика у писаној форми за сва радна места у радној средини и да утврди начин, мере и рокове за отклањање или смањење ризика на најмању могућу меру.

Послодавац је дужан да донесе акт о процени ризика за сва радна места на којима ученици обављају професионалну праксу или практичну наставу или учење кроз рад у систему дуалног образовања у складу са законом који уређује дуално образовање.

Послодавац је дужан да обезбеди да мере утврђене актом о процени ризика буду интегрисане у све активности послодавца и на свим нивоима.

Послодавац је дужан да измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности или штетности и промене нивоа ризика у радном процесу, увођења новог радног места и нове технологије и промене услова радне средине.

Услови за рад на радним местима са повећаним ризиком

Члан 10.

Послодавац је дужан да актом о процени ризика, на основу непристрасне оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада, одреди посебне

здравствене услове које морају испуњавати запослени на радним местима са повећаним ризиком.

Послодавац је дужан да здравственој установи из става 1. овог члана, коју ангажује, обезбеди услове за самостално и непристрасно обављање послова заштите здравља запослених.

Прва помоћ

Члан 11.

Послодавац је дужан да обезбеди пружање прве помоћи, да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи и обезбеди средства и опрему за пружање прве помоћи узимајући у обзир процењене ризике, радни процес, организацију, природу и обим радног процеса, број запослених који учествују у радном процесу, број радних смена, број локацијски одвојених јединица, учесталост повреда на раду и удаљеност до најближе медицинске помоћи.

Пружање прве помоћи мора бити организовано на начин да је прва помоћ доступна сваком запосленом током радног времена, у свим сменама и на свим локацијама. Обуку запослених за пружање прве помоћи врши здравствена установа која обавља делатност медицине рада у складу са законом којим се уређује здравствена заштита, као и Црвени крст Србије, у складу са посебним законом.

Озбиљна, неизбежна и непосредна опасност

Члан 12.

Послодавац је дужан да што је могуће пре обавести све запослене, који јесу или који би могли да буду изложени озбиљној, неизбежној и непосредној опасности, о присутним ризицима и мерама које су предузете или ће бити предузете у циљу заштите.

Послодавац је дужан да предузме мере и изда упутства како би омогућио запосленима да у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно место.

Послодавац не сме захтевати од запослених да се врате на радно место у радној средини у којој и даље постоји озбиљна, неизбежна и непосредна опасност.

Испуњеност прописаних услова

Члан 13.

Послодавац је дужан да, пре почетка обављања делатности поднесе захтев надлежној инспекцији рада, за утврђивање испуњености прописаних услова у области безбедности и здравља на раду.

Послодавац не може почети обављање делатности без добијања решења о испуњености услова за почетак рада.

Обавезе послодаваца при подели радног простора

Члан 14.

Када два или више послодаваца у обављању послова деле радни простор, односно када запослени више послодаваца истовремено обављају послове у истом радном простору, послодавци су дужни да сарађују у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених.

Послодавци из става 1. овог члана дужни су да, узимајући у обзир природу послова које обављају, координирају активности у вези са применом мера за отклањање ризика од повређивања, односно оштећења здравља запослених, као и да обавештавају један другог и своје запослене и/или представнике запослених о тим ризицима и мерама за њихово отклањање.

Начин остваривања сарадње из ст. 1. и 2. овог члана послодавци утврђују писаним споразумом, закљученим пре почетка обављања послова.

Споразумом из става 3. овог члана одређује се лице за координацију спровођења заједничких мера којима се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених.

Приступ радном простору

Члан 15.

Послодавац је дужан да предузме мере за спречавање приступа у круг објекта који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објекат на отвореном простору, лицима и возилима која немају основа да се налазе у њима.

Промена радног процеса

Члан 16.

Послодавац је дужан да при свакој промени радног процеса средства за рад прилагоди том радном процесу пре почетка рада.

Употреба средстава за рад и личне заштитне опреме

Члан 17.

Послодавац је дужан да запосленима обезбеди и изда на употребу средства за рад и личну заштитну опрему у исправном стању и на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом.

Послодавац је дужан да спроведе обуку запослених за правилно коришћење личне заштитне опреме.

Документација за опрему за рад и личну заштитну опрему

Члан 18.

Послодавац може да запосленима изда на употребу опрему за рад и личну заштитну опрему, само ако су усаглашени са прописаним техничким захтевима, ако је њихова усаглашеност оцењена према прописаном поступку, ако су означени у складу са прописима и ако их прате прописане исправе о усаглашености и друга прописана документација.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленима упутства за безбедан и здрав рад по прописима о безбедности и здрављу на раду за употребу опреме за рад.

Послодавац је дужан да обезбеди превод документације на језик који запослени разуме.

Документација за хемијске материје

Члан 19.

Послодавац може да запосленима да на коришћење опасне хемијске материје и друге хемијске материје за које је прописана обавеза израде и достављања безбедносног листа само ако му је уз хемијску материју учинио доступним безбедносни лист, ако је обезбедио све мере које произлазе из садржаја безбедносног листа, као и додатне мере о условима којима се обезбеђује безбедност и здравље на раду у складу са прописима којима се уређују хемикалије. Послодавац је дужан да обезбеди превод безбедносног листа на језик који запослени разуме, као и да омогући запосленом приступ подацима садржаним у безбедносном листу.

Дужност послодавца да изврши обуку

Члан 20.

Послодавац је дужан да изврши обуку запосленог за безбедан и здрав рад:

- 1) код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања;
- 2) премештаја на друге послове;
- 3) приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад,
- 4) код промене радног процеса.

Послодавац је дужан да запосленог у току обуке за безбедан и здрав рад упозна са ризицима на радном месту на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

Обуку из става 1. овог члана послодавац обезбеђује у току радног времена, а трошкови обуке обезбеђују се из средстава послодавца и не могу бити на терет запосленог.

Обука за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођена специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај послодавац мора, када је то потребно, да обнавља и мења.

Ако послодавац одреди запосленом да обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог обучи за безбедан и здрав рад на сваком од тих радних места.

Послодавац код кога под његовим надзором и руковођењем, на основу уговора, споразума или по било ком другом основу, обављају рад запослени другог послодавца, дужан је да те запослене обучи за безбедан и здрав рад, у складу са овим законом.

Обука представника запослених

Члан 21.

Представник запослених има право на обуку ради обављања активности представника запослених, а трошкови обуке не могу бити на терет представника запослених.

Обука представника запослених обавља се одмах по избору или именовању, а периодичне обуке врше се најкасније у року од три године од дана претходне обуке. Обука из става 1. овог члана организује се у току радног времена било у оквиру или изван простора послодавца.

Додатна обука

Члан 22.

Када радни процес захтева додатну обуку запосленог за безбедан и здрав рад, послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању радног процеса на безбедан начин, путем обавештења, упутстава или инструкција у писаној форми. У изузетним случајевима, када запосленом прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

У случају тешке повреде на раду, смртне повреде на раду или колективне повреде на раду са тешком или смртном повредом на раду, послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од осам дана од настанка повреде изврши додатну обуку запослених на том радном месту у организационој јединици где се повреда догодила, са обавезом обавештавања свих запослених.

Послодавац је дужан да обезбеди да запослена за време трудноће, породилца и запослена која доји дете, запослени млађи од 18 година живота, особа са инвалидитетом и запослени код кога је утврђена професионална болест, и поред обуке за безбедан и здрав рад, буду у писаној форми обавештени о резултатима процене ризика и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.

Упознавање са ризицима

Члан 23.

Послодавац је дужан да свако лице, које се налази у радној средини о чијем присуству је упознат послодавац, упозори на опасности или штетности по здравље

које се јављају у радном процесу, односно на мере безбедности и здравља које мора да примени, и да га усмери на безбедне зоне за кретање.

Послодавац је дужан да видно обележи и истакне ознаке за безбедност и/или здравље на раду ради обавештавања и информисања запослених о ризицима у радном процесу, правцима кретања и дозвољеним местима задржавања, као и о мерама за спречавање, смањење или отклањање ризика.

ЗАПОСЛЕНИ Права запосленог

Члан 24.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на радном месту на које је одређен, као и да се обучи за њихово спровођење.

Запослени има право да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду.

Запослени има право и обавезу да редовно контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити и прописима о безбедности и здрављу на раду.

Запослени који ради на радном месту са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује послодавац.

Запослени је дужан да ради на радном месту са повећаним ризиком, на основу извештаја здравствене установе која обавља делатност медицине рада којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту.

Право запосленог да одбије да ради

Члан 25.

Запослени има право да одбије да ради:

- 1) ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;
- 2) ако му послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове, у смислу члана 56. овог Закона, за рад на радном месту са повећаним ризиком;
- 3) ако у току обуке за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање, на радном месту на које га је послодавац одредио;
- 4) дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени здравствене установе која обавља делатност медицине рада такав рад могао да погорша његово здравствено стање;
- 5) на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;
- 6) ако није издата дозвола за рад.

У случајевима из става 1. овог члана, запослени може да се писаним захтевом обрати послодавцу ради предузимања мера које, по мишљењу запосленог, нису спроведене.

Ако послодавац не поступи по захтеву из става 2. овог члана у року од осам дана од пријема захтева, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада.

Када запослени одбије да ради у случајевима из става 1. овог члана, а послодавац сматра да захтев запосленог није оправдан, послодавац је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

Право запосленог да напусти радно место

Члан 26.

Послодавац је дужан да обезбеди да сви запослени буду обучени да предузму одговарајуће кораке у складу са својим знањем и техничким средствима, која су им на располагању у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности по њихову безбедност и/или безбедност других и у случају када непосредни руководилац, који је одговоран, није присутан, да би избегли последице опасности.

Када му прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину.

У случају из става 2. овог члана запослени који престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину није одговоран за штету коју проузрокује послодавцу, односно неће бити стављен у било какву неповољну ситуацију, осим у случају да је штету проузроковао намерно или из крајње непажње.

Обавезе запосленог

Члан 27.

Запослени је обавезан да:

1) води рачуна о сопственој безбедности и здрављу на раду, као и о безбедности и здрављу других лица на која може да утиче његов рад у складу са обуком за безбедан и здрав рад и упутствима за безбедан и здрав рад добијеним од послодавца;

2) примењује прописане мере за безбедан и здрав рад;

3) наменски користи средства за рад, хемијске и друге материје;

4) правилно користи личну заштитну опрему, да са њом пажљиво рукује и да је уредно врати на место које је намењено за њено чување;

5) пре почетка рада, прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и личну заштитну опрему, и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице;

6) пре напуштања, радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене.

Запосленом је забрањено да самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад.

Обавезе запосленог да сарађује

Члан 28.

Запослени има обавезу да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца, односно непосредног руководиоца о неправилностима, опасностима, штетностима или о другим недостацима у спровођењу мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могли да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица.

Ако послодавац после добијеног обавештења из става 1. овог члана не отклони неправилности, штетности, опасности или друге појаве у року од осам дана или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље, запослени се може обратити надлежној инспекцији рада, о чему обавештава саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду, представника запослених и/или Одбор.

Запослени је дужан да сарађује са послодавцем и саветником, односно сарадником за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на коме ради.

Рад од куће и рад на даљину

Члан 29.

Приликом рада од куће и рада на даљину послодавац је дужан да обезбеди безбедност и здравље на раду у сарадњи са запосленим, при чему је послодавац дужан да утврди услове за безбедан и здрав рад, средства за рад издата од стране послодавца, да дефинише радни процес у вези са извршењем послова за које је запослени задужен и пропише превентивне мере за безбедан и здрав рад.

САВЕТНИК ОДНОСНО САРАДНИК ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 30.

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са Законом, а нарочито:

- 1) спроводи и учествује у поступку процене ризика;
- 2) учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководиоца;
- 3) врши контролу и даје предлоге послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, хемијских материја и личне заштитне опреме;
- 4) учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- 5) организује превентивна и периодична испитивања услова радне средине;
- 6) организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад и прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација;

- 7) предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком;
- 8) прати и контролише примену мера безбедности и здравља на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца;
- 9) прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- 10) организује и спроводи обуку:
 1. запослених и других лица у складу са овим законом,
 2. представника запослених,
 3. руководиоца;
- 11) припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену;
- 12) забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад;
- 13) организује лекарске прегледе запослених;
- 14) сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
- 15) сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- 16) води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- 17) прати промену прописа и врши усклађивање аката послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду.

Саветник за безбедност и здравље на раду је дужан да свакодневно прати, контролише и извештава послодавца о примени мера за безбедност и здравље код послодавца у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца.

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да у писаној форми извести послодавца и представника запослених о забрани из става 1. тачка 12) овог члана.

Ако послодавац, и поред забране у смислу става 1. тачка 12) овог члана, наложи запосленом да настави рад или употребу средства за рад, саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да о томе одмах извести надлежну инспекцију рада.

Послодавац је дужан да омогући ангажованом правном лицу или предузетнику, саветнику, односно сараднику за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са овим законом, довољно времена за обављање тих послова и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду, који је именован за обављање послова безбедности и здравља на раду, не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са законом о безбедности и здрављу на раду.

НЕПОСРЕДНИ РУКОВОДИОЦИ

Члан 31.

Непосредни руководиоци запослених, свако у свом делокругу, дужни су да:

- 1) обезбеде запосленима рад на радном месту и радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- 2) да запослене и њихове представнике обавештавају о увођењу нове опреме за рад, као и о опасностима од повреда и оштећења здравља који настају њиховим увођењем, односно да у таквим случајевима, у сарадњи са лицем за безбедност и здравље на раду, доносе одговарајућа упутства и инструкције за безбедан рад;
- 3) врше свакодневне прегледе радног простора. У случају неправилности из области безбедности и здравља на раду, заштите од пожара, животне средине, обустављају радну активност запослених и о томе обавештавају свог надређеног и/или Лице за безбедност и здравље на раду;
- 4) уз сагласност министра (послодавца), организују активности у циљу спровођења превентивних и/или корективних мера, које је дефинисао саветник односно сарадник за безбедност и здравље на раду (путем извештаја, усмено или на други начин);
- 5) организују отклањање утврђених недостатака и неправилности, чије отклањање је решењем / записником наредио инспектор рада;
- 6) врше свакодневну контролу, односно прате и контролишу примену мера из области безбедности и здравља на раду;
- 7) се понашају у складу са одговорностима које су дефинисане свим усвојеним процедурама код Послодавца;
- 8) активно учествују у доношењу Акта о процени ризика за сва радна места у радној околини, и учествује у његовој измени у случају појаве нове опасности или промене нивоа ризика;
- 9) омогућавају саветнику односно сараднику за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду;
- 10) о свакој повреди на раду одмах извести саветника односно сарадника за безбедност и здравље на раду и/или Лице за координацију код Послодавца;
- 11) обуставе сваку врсту рада када утврде непосредну опасност по живот и здравље запослених и забране коришћење неисправних средстава за рад или инсталација и о томе обавесте свог надређеног и/или саветника односно сарадника за безбедност и здравље на раду;
- 12) испитају разлоге одбијања запосленог да ради;
- 13) учествују у истраживању акцидента и инцидента;
- 14) утврђују исправност средстава рада и средстава личне заштите. У случају неправилности пријављују неправилност свом надређеном;
- 15) не дозволе рад запосленом без средстава личне заштите;
- 16) контролишу да ли су запослени под дејством алкохола или других психоактивних супстанци, пре почетка рада и у току рада, уколико јесу таквим запосленима не дозвољавају да започну рад или их у току рада одмах уклањају из процеса рада и о томе обавештавају свог надређеног;
- 17) не дозволе запосленима пушење на недозвољеним местима;

18) врше практична оспособљавања запослених и процењују када запослени може самостално да ради након практичне обуке, и о томе обавештавају свог надређеног и Лице за безбедност и здравље на раду;

19) активно учествују у свим пројектима и активностима на унапређењу безбедности и здравља на раду код Послодавца.

Члан 32.

Поред обавеза и одговорности, непосредни руководиоци, су дужни да после извршене интервенције, односно ремонта, отклањања кварова или сметњи на средству и опреми за рад, електричним инсталацијама и инсталацијама флуида изврше преглед опреме за рад - машине, уређаја, постројења или инсталације и утврде да ли је место рада безбедно за рад.

У случају да се прегледом из става 1. овог члана утврди да место рада није безбедно за рад (нису постављене заштитне направе или уређаји, недовољна заштита од електричне енергије, небезбедне инсталације флуида и др.) дужни су да предузму одговарајуће мере за безбедан и здрав рад, односно отклоне недостатке и неправилности које могу проузроковати повреду на раду или оштећење здравља запосленог или онемогуће приступ местима на којима постоји опасност и поставе ознаке упозорења и обавештавања о опасностима и штетностима због неисправности средстава за рад.

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА КОЈА ОБАВЉА ДЕЛАТНОСТ МЕДИЦИНЕ РАДА

Члан 33.

Здравствена установа која обавља делатност медицине рада дужна је да обавља следеће послове:

- 1) у поступку процене ризика утврђује предлог здравствених мера за радна места на којима су препознате и утврђене штетности изнад прописаних вредности;
- 2) прати и проучава услове рада и предлаже мере за заштиту здравља запослених у односу на ризике којима је запослени изложен на радном месту у радној средини;
- 3) обавља послове обуке запослених за пружање прве помоћи;
- 4) утврђује и испитује узроке настанка професионалних болести и болести у вези са радом;
- 5) оцењује и утврђује посебне здравствене способности које морају да испуњавају запослени за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком;
- 6) врши претходне, периодичне, контролне и циљане лекарске прегледе запослених и издаје извештаје о лекарским прегледима у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду;
- 7) прати здравствено стање запосленог у односу на ризике на радном месту;
- 8) учествује у организовању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају повређивања запослених или хаварија;
- 9) саветује послодавца при избору другог одговарајућег посла према здравственој способности запосленог;

- 10) саветује послодавца о планирању и организацији рада са здравственог аспекта;
- 11) учествује у изради програма за побољшање услова рада на радном месту;
- 12) учествује у анализи професионалних болести и болести у вези са радом;
- 13) непосредно сарађује са саветником, односно сарадником за безбедност и здравље на раду.

Заштита података о личности

Члан 34.

Подаци о личности прикупљени у вези са лекарским прегледима запосленог поверљиве су природе и под надзором су здравствене установе која обавља делатност медицине рада која врши те прегледе, под надзором здравственог радника или другог лица које има обавезу чувања професионалне тајне прописане законом или професионалним правилима.

Подаци из става 1. овог члана могу се достављати другим лицима, само уз изричито пристанак запосленог, у складу са законом који уређује заштиту података о личности.

Извештај о лекарском прегледу запосленог доставља се послодавцу на начин којим се не нарушава принцип поверљивости података о личности.

Лекарски прегледи

Члан 35.

Послодавац је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада.

Послодавац је дужан да запосленом који рад обавља ноћу у складу са законом, обезбеди претходни и периодични лекарски преглед.

Претходни, периодични и циљани лекарски прегледи запослених врше се на начин, по поступку и у роковима утврђеним прописима о безбедности и здрављу на раду.

Послодавац је дужан да запосленог на његов захтев упути на лекарски преглед који одговара ризицима на радном месту у редовним интервалима, а најкасније у року од пет година од претходног прегледа.

Трошкови лекарских прегледа падају на терет послодавца.

Избор представника запослених

Члан 36.

Запослени код послодавца имају право да изаберу једног или више представника запослених за безбедност и здравље на раду.

Најмање три представника запослених образују Одбор за безбедност и здравље на раду (у далјем тексту: Одбор).

Послодавац је дужан да у Одбор именује најмање једног свог представника, тако да број представника запослених буде већи за најмање један од броја представника послодавца.

Поступак избора и начин рада представника запослених и Одбора, број представника запослених код послодавца, као и њихов однос са синдикатом уређују се колективним уговором или споразумом закљученим између послодавца и представника запослених.

Послодавац је дужан да најмање једном представнику запослених за безбедност и здравље на раду омогући одсуство са рада у обављању послова његовог радног места у трајању од најмање пет часова рада месечно с правом на накнаду зараде која се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио на пословима радног места, као и да обезбеди техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским могућностима, ради обављања активности представника запослених.

Послодавац је дужан да запосленима, представнику запослених и/или Одбору омогући да буду консултовани унапред и благовремено у вези:

- 1) свих мера које утичу или могу да утичу на безбедност и здравље запослених;
- 2) организовања послова безбедности и здравља на раду и одређивања запослених;
- 3) доношења аката који се односе на безбедност и здравље на раду;
- 4) планирања и организовања обуке.

Послодавац је дужан да представнику запослених и Одбору омогући увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду.

Послодавац је дужан да запослене или представнике запослених и/или Одбор упозна са:

- 1) ризицима на радном месту у радној средини и превентивним мерама безбедности и здравља на раду и активностима које се односе на технолошки и радни процес код послодавца;
- 2) предузетим мерама инспекције рада;
- 3) евиденцијама о повредама на раду и професионалним болестима и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду;
- 4) предузетим мерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље.

Послодавац и представник запослених и/или Одбор и синдикат, дужни су да међусобно сарађују о питањима безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом и другим прописима.

Запослени, представник запослених и/или Одбор имају право да:

- 1) послодавцу дају предлоге о свим питањима која се односе на безбедност и здравље на раду;
- 2) захтевају од послодавца да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење ризика који угрожава безбедност и здравље запослених;
- 3) захтевају вршење надзора од стране инспекције рада, ако сматрају да послодавац није спровео одговарајуће мере за безбедност и здравље на раду, присуствују инспекцијском надзору, као и да поднесу примедбе и запажања.

Запослени не смеју да буду стављени у неповољан положај због својих активности.

Обавеза вођења евиденција

Члан 37.

Послодавац је дужан да води и чува евиденције о:

- 1) радним местима са повећаним ризиком, запосленима који обављају послове на радним местима са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених који обављају те послове;
- 2) повредама на раду и професионалним болестима;
- 3) запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме;
- 4) запосленима изложеним биолошким штетностима групе 3 и/или групе 4;
- 5) запосленима који су изложени карциногенима или мутагенима, хемијским материјама и азбесту, као и о здравственом стању и изложености;
- 6) извештају о примени мера за безбедност и здравље на раду;
- 7) извршеним прегледима и проверама опреме за рад и прегледима и испитивањима електричних и громобранских инсталација;
- 8) извршеним испитивањима услова радне средине;
- 9) издатој личној заштитној опреми.

Послодавац је дужан да евиденцију о запосленима обученим за безбедан и здрав рад или њену копију држи у седишту или другој пословној просторији послодавца или на другом месту, у зависности од тога где запослени ради.

Евиденције из става 1. овог члана послодавац може водити у електронском облику, осим евиденције из става 1. тачка 3) овог члана.

Пријава повреде на раду и професионалне болести

Члан 38.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од пет радних дана од дана настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада лаку повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три дана.

Послодавац је дужан да, најкасније у року од пет дана од дана достављања мишљења здравствене установе која је утврдила професионалну болест пријави надлежној инспекцији рада професионалну болест.

Министарство надлежно за послове рада је дужно да на својој интернет страници учини доступним контакте дежурних инспектора рада.

Извештавање о повреди на раду и професионалној болести

Члан 39.

Извештај о повреди на раду и професионалној болести који се догоде на радном месту, послодавац је дужан да достави запосленом који је претрпео повреду, односно код кога је утврђена професионална болест, организацији надлежној за здравствено осигурање и Управи.

Извештај о повреди на раду се подноси у писаном облику до успостављања Регистра повреда на раду у електронском облику.

Осигурање од повреда на раду и професионалних болести

Члан 40.

Послодавац је дужан да запослене осигура за случај повреда на раду и професионалних болести, ради обезбеђивања накнаде штете.

Финансијска средства за осигурање из става 1. овог члана падају на терет послодавца.

Услови и поступци осигурања од повреда на раду и професионалних болести запослених уређују се законом.

ЛИЦЕ ЗА КООРДИНАЦИЈУ СА САВЕТНИКОМ ОДНОСНО САРАДНИКОМ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 41.

Одлуком послодавца одређено је Лице за координацију са саветником односно сарадником за безбедност и здравље на раду.

Лице за координацију сарађује са саветником односно сарадником за безбедност и здравље на раду и помаже у лакшем и оперативнијем извршењу послова у области безбедности и здравља на раду код Послодавца.

Лице за координацију са саветником односно сарадником за безбедност и здравље на раду дужно је да:

- 1) обавештава саветника односно сарадника за безбедност и здравље на раду, о пријему нових запослених, као и о другом радном ангажовању, премештању на друге послове, увођењу нове технологије или промени радног процеса ради организовања оспособљавања за безбедан и здрав рад;
- 2) у сарадњи са саветником односно сарадником за безбедност и здравље на раду организује оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
- 3) према плану активности и постојећој динамици уз сагласност директора (послодавца), а у сарадњи са саветником односно сарадником за безбедност и здравље на раду ангажује правна лица са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних испитивања електро инсталација и громобранских инсталација, услова радне околине и опреме за рад;

- 4) према Акту о процени ризика и утврђеној динамици уз сагласност директора (послодавца) а у сарадњи са саветником односно сарадником за безбедност и здравље на раду упућује запослене на прописане лекарске прегледе;
- 5) обавештава саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду о свакој врсти рада за коју постоји озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот и здравље запослених ради предузимања одговарајућих мера за отклањање озбиљне, неизбежне и непосредне опасности;
- 6) на основу одлуке директора (послодавца), а у сарадњи са саветником односно сарадником за безбедност и здравље на раду организује оспособљавање за пружање прве помоћи;
- 7) обавештава саветника односно сарадника за безбедност и здравље на раду о свакој тешкој, смртној или колективној повреди на раду, односно повреди на раду због које је запослени неспособан за рад дуже од три узастопна радна дана као и о озбиљној, неизбежној и непосредној опасности која би могла да угрози безбедност и здравље запослених, ради спровођења процедуре пријављивања повреде;
- 8) обавештава саветника односно сарадника за безбедност и здравље на раду о настанку професионалног обољења запосленог;
- 9) понаша се у складу са одговорностима које су дефинисане свим усвојеним процедурама код Послодавца;
- 10) уз сагласност директора, организује и делегира активности у циљу спровођења превентивних и/или корективних мера, које је дефинисао саветник односно сарадник за безбедност и здравље на раду (путем извештаја, усмено или на други начин);
- 11) у сарадњи са саветником односно сарадником за безбедност и здравље на раду организује чување документације и архиве из области безбедности и здравља на раду.

ПОСЕБНА ЗАШТИТА

Члан 42.

Посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду имају млади (нарочито у вези са њиховим психичким и телесним развојем), жена које раде на радном месту са повећаним ризиком који би могао да им угрози остваривање материнства, особа са инвалидитетом и запослених код којих је утврђена професионална болести.

Члан 43.

Запослена жена за време трудноће не сме радити на радном месту за које је проценом ризика утврђен ризик по безбедност или здравље од излагања штетностима и радним условима, и то:

- 1) Штетности:
 1. физичке штетности - рад у хипербаричној средини (околини), нпр. коморе под притиском и роњење;

2. биолошке штетности - токсоплазма, вирус рубеоле, осим ако су запослене жене за време трудноће вакцинацијом доказано на одговарајући начин заштићене од тих штетности;
3. опасне хемијске материје - олово и деривати олова, ако постоји опасност да људски организам апсорбује те материје.

Запослена која доји дете не сме радити на радном месту за које је проценом ризика утврђен ризик по безбедност или здравље од излагања штетностима и радним условим, и то:

1) Штетности:

1. опасне хемијске материје - олово и деривати олова, ако постоји опасност да људски организам апсорбује те материје.

Члан 44.

Послодавац може ангажовати лице млађе од 18 година живота за обављање привремених и повремених послова, у складу са законом.

Послодавац је дужан да за сва радна места у радној околини, на којима раде млади изврши процену ризика од настанка повреда и оштећења здравља пре почетка обављања послова, као и да изврши делимичну измену и допуну акта о процени ризика уколико је дошло до промене у обављању послова, односно појаве нових опасности и штетности, водећи рачуна о:

- 1) прилагођавању и организацији рада на радном месту;
- 2) природи, степену и трајању изложености физичким, биолошким и хемијским штетностима;
- 3) начину, обиму и коришћењу опреме за рад, машина, уређаја и алата, и начина на који се њима рукује;
- 4) утврђивању одговарајућих радних процеса и операција и начина на који се они комбинују (организација рада);
- 5) нивоу оспособљавања за безбедан и здрав рад и писаним инструкцијама и упутствима које добијају млади.

Ако се у поступку процене ризика утврди да постоји ризик за безбедност, физичко или психичко здравље или развој младих послодавац је дужан да обезбеди финансијска средства за праћење здравственог стања младих који се врше на начин, по поступку и у роковима као и претходни и периодични лекарски прегледи запослених на радним местима са повећаним ризиком.

Послодавац је дужан да обезбеди да запослени млади, њихови законски заступници – родитељи или стараоци буду у писаној форми обавештени о резултатима процене ризика на радном месту и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду. Послодавац је дужан да обезбеди да млади буду заштићени од свих специфичних ризика за њихову безбедност и здравље и развој који су последица њиховог недостатка искуства, немања свести о постојећим или могућим ризицима или чињеници да млади још нису потпуно зрели.

Забрањено је да се радно ангажују млади на радном месту у радној околини на којима се обавља рад:

- 1) који је објективно изнад њихових физичких или психолошких способности;

- 2) који укључује штетно излагање опасним материјама које су отровне, карциногене, изазивају наследна генетска оштећења или оштећују плод или на било који начин хронично утичу на људски развој;
- 3) који укључује штетно излагање зрачењу;
- 4) који укључује ризик од повреда за које се може претпоставити да их млади не могу препознати или избећи због своје недовољне пажње коју посвећују безбедности или недостатка искуства или оспособљености;
- 5) у којем постоји ризик за здравље због екстремне хладноће или врућине или буке или вибрација.

Члан 45.

Запосленом коме је надлежна здравствена установа због инвалидности утврдила неспособност за рад на дотадашњем радном месту обезбеђује се радно место у складу са преосталом радном способношћу, односно радно место које неће имати штетно дејство на његову преосталу радну способност.

III ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 46.

Одредбе овог Правилника примењују се и тумаче у складу са Законом и другим прописима о безбедности и здрављу на раду.

Питања која нису регулисана и уређена овим Правилником непосредно ће се решавати применом закона и подзаконских аката.

Измене и допуне овог Правилника вршиће се по истом поступку по којем је и усвојен.

Члан 47.

Са садржином овог Правилника на одговарајући начин треба упознати све запослене код Послодавца, и то пре него што Правилник ступи на снагу.

Са садржином овог Правилника запосленог треба упознати код заснивања радног односа.

Члан 48.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли послодавца.

У Београду, 30.09.2025. године

В.Д. ДИРЕКТОРА

Дарко Шутановац